

SXEDIO.85F

23.10.1931: ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΤΙΟΥ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ, ΟΠΟΥ ΚΑΜΝΕΙ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΕΝΑ ΠΙΣΤΟΛΙ. ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΝΕΚΡΟΣ, Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΗΔΕΥΕΤΑΙ ΠΑΝΔΗΜΑ ΜΕ ΙΑΧΕΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Στις **23** Οκτωβρίου **1931** το βράδυ ένα απόσπασμα ξεκινούσε από την αστυνομία Λεμεσού για να συλλάβει τον αρχηγό των ταραξιών Μητροπολίτη Νικόδημο Μυλωνά.

Μέσα στη Μητρόπολη όμως βρίσκονταν οι εθελοντές "φρουροί" και σύμφωνα με τον δημοσιογράφο Κ.Α. Κωνταντινίδη (ΚΑΚ) ένας από αυτούς κρατούσε μάλιστα και ένα πιστόλι.

Ο αριθμός τους υπολογίζεται γύρω στους **50** ενώ άλλοι πολίτες είχαν κρυφτεί σε γειτονικά σπίτια, ώστε να είναι έτοιμοι να τρέξουν σε βοήθεια του Μητροπολίτη αν χρειαζόταν.

Πριν ξαπλώσει ο Νικόδημος Μυλωνάς προαισθανόταν το κακό που θα ακολουθούσε. Ετσι είπε Παπασολωμώντα Παναγίδη να του ετοιμάσει το σάκκο του με τα ασπρόρουχα του, γιατί "κάπου μακριά θα μας πάρη η Μεγάλη Βρετανία εξωργισμένη από το ράπισμα που εδέχθη ο ιμπεριαλισμός της από έναν Καλόγερρον και μιάν δράκα Λαϊκών ηγετών".

Σαν του ετοίμασαν τις βαλίτσες του ο Νικόδημος Μυλωνάς συνέχισε: "Εκατομμύρια λιρών αν εξοδεύαμεν για προπαγάνδαν εις τον αγγλικόν και εν γένει τον εξωτερικόν τύπον, δεν θα κατορθώνετο ό,τι τώρα επέτυχε: Να γίνωμεν υπολογίσιμοι. Τώρα ας μας κάμουν ό,τι θέλουν. Είμεθα εις την διάθεσιν των".

Κατευθυνόμενος προς το δωμάτιο του ο Νικόδημος Μυλωνάς πληροφορήθηκε ότι ένας από τους φρουρούς του κρατούσε περίστροφο και έσπευσε να τον συμβουλευσει να μη προβληθεί "κανενός είδους αντίστασις, διότι θα ήτο άσκοπον να χυθή τόσον αίμα".

Πρόσθεσε ακόμα κατά τον ΚΑΚ ότι ο στόχος είχε πετύχει δηλαδή να ακούσουν και στο εξωτερικό "ότι υπάρχομεν και υποφέρομεν από την στέρησιν της ελευθερίας μας".

Ο Νικόδημος Μυλωνάς πήγε στο δωμάτιο του και την αυγή γύρω στις 4 το πρωί οι στρατιώτες κτυπούσαν την εξωτερική πύλη Μητρόπολης. Από μέσα ακούστηκαν αμέσως δυο πυροβολισμοί που θα πρέπει να ήταν το σύνθημα του συναγερμού και στη συνέχεια άλλοι έσπευσαν και άρχισαν να παίζουν την καμπάνα για ευρύτερο συναγερμό του λαού.

Δυο υπάλληλοι της Μητροπόπολης έτρεξαν προς την πόρτα και ζήτησαν προθεσμία πέντε λεπτών για να ανοίξουν, ώστε να προλάβει ο Μητροπολίτης, σύμφωνα με τις οδηγίες του, να ντυθεί.

Τη συνέχεια περιγράφει ο Κ.Α. Κωνσταντινίδης στο αφήγημα του στο "Νέο Κυπριακό Φύλακα" το 1947:

"Εις απάντησιν όμως οι πόρτες άνοιξαν και βρέθηκαν αμέσως εις τον τοίχον με την χρήσιν βίας. Σε λίγα δευτερόλεπτα τα δωμάτια όλα της Μητροπόλεως, κι οι διάδρομοι ακόμη ήσαν κατειλημμένοι από στρατιώτες με εφ' όπλου λόγχην και έκαμναν παντού έρευνα για όπλα. Καρέκλες, καναπέδες ακόμα αναποδογυρίζοντο. Ενα κομμάτι σίδερο παραθύρου λεπτό, που ευρέθη κάπου παραπεταγμένο το άρπαξε κάποιος και το ελύγισε, μήπως τυχόν χρησιμοποιηθή ως όργανον για αντίστασιν.

Εμφανίζονται έπειτα ο Διοικητής Μπράουν, ο αστυνόμος Μόντακιου, αξιωματικοί του αγγλικού στρατού, ο λοχίας της αστυνομίας Πασχάλης Σαββίδης και άλλοι και ζητούν μέσον του αντιπροσώπου του Μητροπολίτου να μάθουν πού ήταν ο Άγιος Κιτίου. Αυτός απαντά: Δυο λεπτά να ετοιμασθή.

Ετοποθετήθησαν τότε έξω από τον κοιτώνα του. Σε 2-3 λεπτά βγαίνει ο Μητροπολίτης από το δωμάτιο του με το επανωκαλύμμαυχον του, εις το στήθος τα ιερά εγκόλπια του επισκοπικού αξιωματός και την ποιμαντορικήν ράβδον εις το χέρι. Ευθυτενής,

αξιοπρεπής, επιβλητικός. Τότε κάμνει ένα εις τους στρατιώτες να τον ακολουθήσουν. Επροχώρησεν εις την αίθουσαν υποδοχής, όπου ήσαν ανηρτημένες εικόνες των βασιλέων των Ελλήνων Γεωργίου του Α, Κωνσταντίνου ΙΒ, Αλέξανδρου και Γεωργίου Β. Ο Μητροπολίτης εστάθη εις το μέσον και δεξιά και αριστερά του κληρικοί της Μητροπόλεως. Απέναντι του ήταν ο διοικητής και τριγύρω άγγλοι αξιωματικοί. Εις την πόρταν και παντού στρατιώτες. Αναγινώσκεται ένταλμα συλλήψεως του Αγ. Κιτίου εις την αγγλικήν.

- Να το πήτε ελληνικά, λέγει ο Μητροπολίτης και τότε ο Λοχίας Πασχάλης Σαββίδης μεταφραζει. Ακολούθως αναγινώσκεται διάταγμα του Κυβερνήτου διά την απέλασιν του Αγίου Κιτίου εκ της νήσου.

- Και αυτό να μου το πήτε ελληνικά, λέγει ελληνοπρεπώς ο Δεσπότης και αμέσως μεταφράζεται από τον ίδιον αξιωματικόν.

Αμέσως έπειτα ο Μητροπολίτης μεγαλοπρεπής και γαλήνιος, στηριζόμενος εις την ράβδον του αξιώματος του είπε τα εξής ιστορικά:

" Εδώ, εις το αξίωμα του Μητροπολίτου, δεν με ετοποθέτησεν ούτε ο κυβερνήτης κ. Ρόναλδ Στορρς, ούτε καμμιά πολιτική εξουσία, αλλά ο Θεός και ο λαός του.

Μόνον αυτοί έχουν δικαίωμα να με απομακρύνουν από τον Θρόνον Κιτίου. Και εις αυτούς μόνον είμαι υπόχρεως να υπακούσω. Αλλά ήλθετε τώρα εναντίον μου με όπλα, ενώ ημείς είμεθα άοπλοι. Είμεθα τοιουτοτρόπως εκ των πραγμάτων υποχρεωμένοι να υποχωρήσωμεν εις την αισχράν και ανήθικον βίαν. Αλλά υπάρχει θεός. Και από τα ύψη του βλέπει τους οικούντας. Θα φθάση ημέρα που η δικαιοσύνη του θα συντριψη αυτήν την ανήθικον βίαν".

Τότε ο επικεφαλής του αποσπάσματος Άγγλος αξιωματικός είπε με ιταμότητα:

- Θα χρησιμοποιήσωμεν λοιπόν βίαν; Εμπρός ακολουθήσε μας.

Εις την σκληράν αυτήν και δυναμικήν επιταγήν

φυσικά ο Άγιος Κιτίου ακολούθησε το απόσπασμα".

Ο Μητροπολίτης αποχαιρέτισε τους συνεργάτες του και σε λίγο μεταφερόταν με βάρκα στο καταδρομικό "Σροπσιαΐαρ" που ήταν αγκυροβολημένο στα ανοικτά της Λεμεσού.

Η αντίδραση του λαού και των φρουρών του Μητροπολίτη ήταν άμεση: Πετροβολισμός του αποσπάσματος.

Ένας από τους αυτόπτες μάρτυρες, ο Ν. Κ. Λανίτης, που διέμενε απέναντι από τη Μητρόπολη έγραψε για τη συνέχεια αργότερα στο βιβλίο του " Η δούλη Ελλάς του νότου" που αποτελούσε ένα είδος απομνημευμάτων του:

" Συνέβησαν τότε σκηναί ιστορικής πραγματικά σημασίας. Πλήθη λαού κατελθόντα εις διαφόρων της πόλεως σημείων, εν οίς και χωρικοί των περιχώρων, εφωδιασμένα με πέτρες επετέθησαν κατά του στρατού. Οι πέτρες κτυπούσαν εις τα κράνη των στρατιωτών, οι οποίοι επυροβόλησαν επανειλημένως εις τον αέρα. Αλλ' οι επιτιθέμενοι δεν υπεχώρουν. Δύο σφαίραι ενεσφυνώθησαν επί του εμπροσθίου τοίχου της οικίας μου. Αγρία συμπλοκή στρατού και λαού επηκολούθησεν. Εκεί έπεσεν από σφαίραν ο Παναγιώτης Δημητρίου διευθυντής μπαρ, επληγώνοντο επίσης σοβαρώς οι Κότσαπας Σάββας Ιωάννου, Ξενοφών Δημητριάδης, Ξενοφών Κωνσταντίνου, Κόντος και ελαφρότερον πολλοί εκατέρωθεν, μετενεχθέντες εις τα νοσοκομεία. Καθ' ην ώραν διεξήγετο η μάχη μεταξύ στρατού και λαού, τμήμα στρατού μετέφερε πεζή τον (αείμνηστον) μητροπολίτην διά των οδών της πόλεως σκοτενής και νεκράς εις την παραλίαν από την οποίαν μετηνέχθη διατμακάτου του Βασιλικού Ναυτικού εις το ναυλοχούν εν τω όρμω Λεμεσού πολεμικόν σκάφος".

Κατά τα επεισόδια τραυματίστηκαν επίσης από σφαίρες των Αγγλων στρατιωτών εκτός αυτών που αναφέρει ο Λανίτης και οι Βασίλης Γ. Κουτσού, 20 χρόνων, και Ευάγγελος Αγγελίδης, 22 χρόνων και οι δυο από τη Λεμεσο.

Το πρωί έγινε η κηδεία του Παναγιώτη

Δημητρίου μέσα σε εκδηλώσεις πένθους.

Εγγραψε ο Λανίτης:

"Την επαύριον εγένετο η κηδεία του θύματος Παναγιώτη Δημητρίου. Τα τραγικά γεγονότα της νυκτός, αντί να κατευνάσουν εξήψαν τα πλήθη. Εις την αστυνομίαν και τας διοικητικές αρχάς εδηλώθη, ότι θα εγένετο πάνδημος η κηδεία του θύματος. Πράγματι, ουδέποτε παρέστην εις συγκινητικωτέραν κηδείαν. Είχαν κατέλθει πολλοί χωρικοί με τα λάβαρά των προριβεβλημένα με μαύρο κρεπ και αντιπροσωπείαι εκ Πάφου υπό τον δήμαρχον Νικόλαον Ι. Νικολαΐδην, αποχαιρετήσαντα εν εκκλησία τον νεκρόν ογδοήκοντα μελανημονούσαι κυρίαι των γυναικείων οργανώσεων Λεμεσού, πενθηφορούσαι και φέρουσαι κυανολεύκους ταινίας υπό την ηγεσίαν της αειμνήστου προέδρου της Κρυσταλλίας Ε. Ζήνωνος, ηγούντο της πομπής.

Ηκολούθουν μαθηταί, αθληταί των Γυμναστικών Συλλόγων, μέλη οργανώσεων και ατελείωτον πλήθος.

Εις την εκκλησίαν ο νεκρός είχε καλυφθή από δάφνας. Ωμίλησα. Δεν ενθυμούμαι τι είπα κατά τας σπαρακτικές εκείνας ώρας. Ενθυμούμαι μόνον ότι εις το τέλος είπα: "Νεκρόν σαν εσένα δεν πρέπει να συνοδεύσουν τα πένθιμα στιχερά εκκλησιαστών. Ας σε συνοδεύσουν αι στροφαί του Εθνικού Ύμνου".

Και εψάλαμεν όλοι τον ύμνον εντός του ναού και με τον ύμνον τον συνωδεύσαμεν εις το Νεκροταφείον. Οι καμπάνες εκτυπούσαν πένθιμα, σμήμη αεροπλάνων υπερίπταντο και το πολεμικόν σκάφος, είχε τα τηλεβόλα του εστραμμένα προς την πόλιν.

Αλλ' εις κάθε βήμα της κηδείας, συνεκλόνιζε την Λεμεσόν η ιερά κραυγή της Ενώσεως. Με την κραυγήν αυτήν και με τας στροφάς του ύμνου ετάφη, ο νεκρός μαχητής. Εξω του νεκροταφείου ωμιλήσαμεν ο βουλευτής κ. Φειδίας Κυριακίδης και εγώ. Η επακολουθήσασα νύκτα ήτο θλιβερώς νεκρά".

Οι συλλήψεις όμως του Μητροπολίτη Κιτίου και των άλλων από τη Λευκωσία που προηγήθηκαν δεν έμελλε να σταματήσουν γιατί έπρεπε να πέσουν και άλλα κεφάλια ώστε ο Ρόναλντ Στορρς να επιβάλει το

νόμο και την τάξη όπως τον αντιλαμβάνονται.